

Asia: VN/5698/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain ja rikoslain 48 luvun 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit suojeluesityksenteko-oikeutta ja suojeluesityksestä kuulemista koskeviin ehdotuksiin

- Hyvä uudistus esityksen tekijöiden lisäämisen osalta (esim. asukasyhdistykset)
- Alueellisten vastuumuseoiden esitysoikeutta tulee selvittää, koska heillä paras näkemys ja tuntemus alueen kulttuuriympäristöstä ja sen kulloisestakin tilasta.
- Kuultavien kiinteistöjen rajaaminen MRL mukaan ok.
- Nykyään vastuu rakennuksen ja kiinteistön haltijan (vuokralainen) informoisesta on omistajalla Tämä hyvä, koska vuokrasopimukset voivat muuttua ja ajantasaista tietoa vuokralaisista voi olla vaikea saada. Toivotaan, että tämä säilyisi nykyisellään.
- Selkeyden vuoksi voisi 5 § 3 momentissa olla checklist -tyyppisesti luetteloitu mitä asioita suojeluesityksessä tulee olla mainittuna.

Kommentit alustusmenettelyn purkamiseen ja muutoksenhakua koskeviin ehdotuksiin

- Prosessin nopeutuminen mm. omistajan kannalta hyvä.
- YMN vahvistamisella on saatu pidettyä yllä yhtenäistä linjaa maan eri alueiden välillä. Tuleeko yhtenäinen tulkintataso vasta vuosien jälkeen ennakkotapausten myötä?
- Onko YM:ltä saatavissa jatkossa ”konsulttiapua” askarruttavissa tapauksissa?
- Muutoksenhaun ohjautuminen kaikkialta maasta samaan hallinto-oikeuteen voisi olla hyvä asia, tällöin tulkinnan siellä voisi kuvitella olevan yhteneväinen.

- 10 a §:n yksityiskohtaiset perustelut/ säännöskohtaiset perustelut tuntuivat hiukan epäselviltä, mutta pykäläluonnos vaikutti ymmärrettävältä.

Kommentit ehdotettuihin poikkeamisluvan edellytyksiin ja lupamenettelyyn

- Poikkeaminen hyvä asia, ei tarvitse tehdä kokonaan uutta päätöstä.
- Vaurioitumisesta (esim. tulipalo) johtuva poikkeaminen tarpeen, myös käyttöön liittyvä (julkiset rakennukset), mutta hiukan mietityttää asuinrakennusten esteettömyyteen liittyvät poikkeamiset. Tämä voi johtaa suojeltujen asuinrakennusten ”modernisointeihin” esteettömyyden varjolla.
- Vaatimus rakennusluvanhakemisesta ja ELYn sekä Museoviraston valvontamahdollisuudesta hyvä.
- Tiedottamisvelvollisuus poikkeamisluvasta sekä sen mukaan myönnetystä rakennusluvasta myös alueelliselle vastuumuseolle.
- Poikkemisluvat tulisivat työllistämään nykyistä enemmän ELY-keskuksia ainakin alussa. Lisäresurssit voivat olla tarpeen.

Kommentit korvaussäätelyä koskeviin ehdotuksiin

- Korvausasian muutos ”kohtuulliseksi korvaukseksi” on hyvä.
- Korvausvaateiden ja toteutuneiden korvausten määrän mahdollinen kasvu konkretisoituu tulevaisuudessa.
- Yhdessä poikkeamisen kanssa voi muuttaa suhtautumista lakisuojaan myönteisemmäksi.

Kommentit ehdotuksiin, jotka koskevat rikostunnusmerkistöjä sekä menettelyä rikosasioissa ja tarkastuksissa

- Tarvittaisiin lisää erityisosaamista ELY-keskuksiin, välttämättä riittävää lakiosaamista yms. ei nykyisellään ole.

Kommentit viranomaisten tiedonsaantioikeutta koskevaan ehdotukseen

- Hyvä asia, on saatava tieto asianosaisille ja siten varmistaa heidän mahdollisuus valvoa etujaan.

Muita huomioita esitysluonnoksesta

- Yleisenä huomiona (hallituksen esityksestä poiketen) ennakoimme, että ELY-keskusten työmäärä rakennusperintölain mukaisissa tehtävissä voi lisääntyä ja tuoda lisäresurssin tarvetta. Myös suojeluesitysten määrän on ennustettu lisääntyvän, mikä myös osaltaan lisää työmäärää.
- Alueellisten vastuumuseoiden rooli tulee miettiä läpi koko suojeleasian käsittelyn.

- Tässä selkeästi pyritään nopeuttamaan toimintaa prosessia yksinkertaistamalla. Kysymyksiä herättää rikosoikeudellinen puoli, jota lakiluonnoksessa nyt korostettiin. Ilmeisesti tutkintapyyntö osalta on ollut epäselvää kuka sen tekee, milloin tekee ja kynnys on ollut korkea. Uudistus voi tietää virkamiehille lisää töitä. Lisäksi lakiluonnos näyttää selkeyttävän toiminnan jakoa ja lisää uutena työkaluna poikkeamisen mahdollisuuden

Gunnar Leena

Mustonen Tuija
Kaakkois-Suomen ELY